

श्री.संतोष अरविंद शेलार - उपनगराध्यक्ष, माथेरान, ८७९३३११०४४

संत गाडगे महाराज रोड, माथेरान रेल्वे स्टेशनच्या मागे
ता.कर्जत जि. रायगड (माथेरान) - ४१०१०२

दैनिक

अचूक वेध, अचूक बातमी

अक्षराज

संपूर्ण महाराष्ट्रातून एकाच वेळी प्रसिद्ध

Email : newsaksharaj2021@gmail.com

डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, छ.संभाजीनगर

छत्रपती शिवाजी महाराज स्मारक समिती, संचालित

कला विज्ञान व वाणिज्य निवासी महाविद्यालय

ता.सोयगांव जि.छत्रपती संभाजीनगर

मा.खा.रावसाहेब पाटील दानवे
(अध्यक्ष)

मा.सी.निर्मलताई रावसाहेब पा.दानवे
(सचिव)

मा.आ.संतोष रावसाहेब पा.दानवे
(भोकरदन वाझवाड विधानसभा)

BA, Bcom, Bsc First Year विद्यार्थ्यांसाठी १५ जून २०२६ पासून प्रवेश सुरू

श्री.विजय देसाई : 9403251705

वर्ष : ०५

अंक : ३२०, पाने : ०४, किंमत : ०३ रुपये

बुलडाणा, बुधवार, दि.०१ जुलै २०२६

संपादक : विनोद कैलास गोरे

RNI NO. : MAHMAR/2022/82056

चेंबूरमध्ये शाळेच्या बसवर झाड कोसळलं, अनेक मुलं जखमी ; एक मृत्युमुखी

अक्षराज : वृत्तसंकलन

दि.३०, मुंबई : मुंबईच्या चेंबूर येथून मोठी बातमी समोर येत आहे. चेंबूरमध्ये शाळेच्या बसवर झाड कोसळल्याची घटना घडली आहे. संबंधित घटना ही चेंबूरमधील ११ नंबर रोडवर घडली आहे. घटना घडली तेव्हा बसमध्ये शाळकरी मुले होती. या दुर्घटनेत १० शाळकरी मुले गंभीर जखमी झाल्याची प्राथमिक माहिती मिळत आहे. घटनेनंतर मुलांचे रेस्क्यू करून गाडीतून बाहेर काढण्यात आलं. पण तरीही एक मुलगा गाडीतच अडकल्याची माहिती आहे. त्याला गाडीतून बाहेर काढण्याचे प्रयत्न शर्थीने सुरू आहेत. पण भलंमोठं वृक्ष बसवर कोसळल्याने बसची अवस्थादेखील वाईट झाली आहे. बसचं वरचं छत खालच्या दिशेला दबलं गेल्याने या मुलाच्या बचावकार्यात अडथला येत असल्याची माहिती मिळत आहे.

एका विद्यार्थिनीचा मृत्यू

प्राथमिक माहितीनुसार, या बसमध्ये एकूण १३ शाळकरी मुलं होती. एका नामांकीत शाळेची ही बस होती. बस चेंबूरच्या ११ नंबर रोडवरून जात असताना अचानक भलं मोठं झाड हे या बसवर उन्मळून पडले. या घटनेत बसमधील १० शाळकरी मुले गंभीर जखमी झाले. यापैकी दोघांची प्रकृती चिंताजनक असल्याची माहिती आहे. सर्व जखमी मुलांना जवळील खासगी रुग्णालयामध्ये दाखल करण्यात आले आहे. तर एक मुलगा हा बसमध्ये अडकला आहे. या मुलाला बाहेर काढण्यासाठी युद्ध पातळीवर प्रयत्न केले जात आहेत. दरम्यान, या दुर्घटनेत एका विद्यार्थिनीचा मृत्यू झाल्याची माहिती समोर येत आहे.

अग्निशामक दलाच्या कर्मचाऱ्यांकडून बचावकार्य

घटनेनंतर परिसरातील नागरिक घटनास्थळी मोठ्या संख्येने दाखल झाले. पोलिसांना या घटनेची तातडीने माहिती देण्यात आली. परिसरातील नागरिकांनी शक्य होईल तशी मदतीला सुरुवात केली. यानंतर अग्निशामक दलाचे कर्मचारी, म हापालिकेचे कर्मचारी आणि पोलीस घटनास्थळी दाखल झाले. सर्वांकडून मुलांना बाहेर काढण्याचं काम आधी करण्यात आलं. त्यानंतर त्यांना रुग्णालयात नेण्यात आलं. या घटनेनंतर परिसरातील नागरिकांकडून प्रशासनावर संताप व्यक्त केला जात आहे. याप्रकरणी आता कुणावर कारवाई होते? ते पाहणं महत्त्वाचं आहे.

बोरी येथे नशा करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या इंजेक्शनचा साठा जप्त; दोन जणांवर गुन्हा दाखल

अक्षराज : जाफर शेख

दि.३०, बोरी (परभणी) : नशा करण्यासाठी वापरल्या जाणाऱ्या 'टरमाईन' इंजेक्शनची बेकायदेशीरपणे विक्री करणाऱ्या एका दुचाकीस्वाराला बोरी पोलिसांनी रंगेहात पकडले आहे. त्याच्याकडून पोलिसांनी तब्बल ५ हजार रुपये किमतीचा इंजेक्शनचा साठा जप्त केला असून याप्रकरणी दोन जणांवर गुन्हा दाखल केला आहे. ही कारवाई सोमवार, २९ जून रोजी सायंकाळी साडेसात वाजेच्या सुमारास बोरी येथील दीक्षा भूमी समोर करण्यात आली.

मिळालेल्या माहितीनुसार, बोरी पोलिसांचे पथक परिसरात गस्तीवर असताना, एक इसम विनापरवाना अंमली/गुंगीकारक औषध (इंजेक्शन) विक्री करत असल्याची गोपनीय माहिती पोलिसांना मिळाली. या माहितीच्या आधारे पोलिसांनी तातडीने सापळा रचून दीक्षा भूमी समोरून एका दुचाकीस्वाराला ताब्यात घेतले. त्याची झडती घेतली असता, त्याच्याजवळ ५ हजार रुपये किमतीचा बेकायदेशीर 'टरमाईन' इंजेक्शनचा साठा मिळून आला. पोलिसांनी त्याची कसून चौकशी केली असता, त्याने आपले नाव मोहम्मद शोएब कुरेशी मोहम्मद अनवर असे सांगितले. तसेच हे इंजेक्शन त्याने वसीम खान अक्तर खान याच्याकडून आणल्याची कबुली दिली.

पोलिसांनी सर्व इंजेक्शनचा साठा जप्त केला असून, आरोपी मोहम्मद शोएब कुरेशी आणि वसीम खान अक्तर खान या दोघांवर बोरी पोलीस ठाण्यात गुन्हा दाखल केला आहे.

ही धडक कारवाई सहाय्यक पोलीस निरीक्षक रामेश्वर धोंडगे, पोलीस उपनिरीक्षक गायकवाड, पोलीस अंमलदार राजेश जटाळ, साळवणे, कांबळे, मोरे आणि फरीन रंगेजर यांच्या पथकाने यशस्वीरीत्या पार पाडली. या कारवाईमुळे परिसरातील अवैध अंमली पदार्थ विक्रेत्यांचे धाबे दणाणले आहेत.

ऐन पावसाळ्याच्या तोंडावर ठाण्यात आज पुन्हा पाणीबाणी

अक्षराज : संजय पंडित

दि.३०, कळवा (ठाणे) : यंदा जून महिना संपला तरी राज्यात कुठेच अपेक्षित असा पाऊस पडलेला नाही. त्यामुळे राज्यातील सर्वच धरणांमधील जलसाठा खूप कमी होत चालला आहे. अल-निनोमुळे वातावरणात झालेल्या बदलांमुळे यावर्षी पावसाळा सरासरी पेक्षा कमी होण्याची शक्यता आहे. हा पाऊस इतका कमी पडतोय की, आता जुलै महिना उजाडला तरी अपेक्षित पाऊस पडताना दिसत नाही. यामुळे संभाव्य पाणी टंचाईचा धोका लक्षात घेता आता प्रशासन देखील सतर्क झालं आहे. ठाण्यात जलसंपदा विभागाच्या कळवा पाटबंधारे विभागाने पाण्याचे संवर्धन करण्याचे आदेश दिले आहेत. यामुळे ठाणे महापालिकेने महत्वाचा निर्णय घेतला आहे. ठाणे महानगरपालिकेस मे. स्टेम प्राधिकरणाकडून पाणीपुरवठा होतो आहे. संभाव्य पाणी टंचाईचे संकट विचारात घेता महापालिकेला जलसंपदा विभागाने महत्वाचे निर्देश दिले आहेत. या निर्दे शानुसार आज बुधवारी १ जुलैरोजी सकाळी ९ ते गुरूवार २ जुलै सकाळी ९ वाजेपर्यंत असा २४ तासांचा पाणीपुरवठा बंद ठेवावा, असे स्टेम प्राधिकरणाने कळविले आहे. त्यानुसार आज बुधवारी सकाळी ९ वाजेपासून ते उद्या गुरूवारी ०२ जुलैच्या सकाळी ९ वाजेपर्यंत मे. स्टेम प्राधिकरणाकडून होणारा पाणी पुरवठा बंद राहणार आहे. असं असलं तरी ठाणे महानगरपालिकेच्या स्वतःच्या पाणी पुरवठा योजनेचे नियोजन करून टप्प्याटप्प्याने ठाणे शहरात एक वेळ पाणी पुरवठा सुरू ठेवण्याचे नियोजन करण्यात आलेले आहे. या भागांमध्ये सकाळी ९ ते रात्री ९ वाजेपर्यंत पाणी येणार नाही

२ ते ४ जुलै तुफान पाऊस पडणार

हवामान विभागाकडून महत्त्वाचा अलर्ट जारी

अक्षराज : वृत्तसंकलन

दि.३०, नागपूर : अल निनोच्या प्रभावामुळे यंदा विदर्भासह राज्यातील अनेक भागांमध्ये जून महिन्यात अपेक्षेपेक्षा कमी पाऊस झाला. विदर्भात आतापर्यंत ४० ते ६० टक्क्यांपर्यंत पावसाची तूट नोंदविण्यात आली आहे. मान्सूनही यंदा साधारण आठ ते दहा दिवस उशिराने दाखल झाल्याने पावसाचे प्रमाण घटले. मात्र, बंगालच्या उपसागरात तयार होत असलेल्या कमी दाबाच्या पट्ट्यामुळे २ जुलैपासून विदर्भात पावसाचा जोर वाढण्याची शक्यता आहे. काही जिल्ह्यांसाठी हवामान विभागाने 'ऑरेंज अलर्ट' जारी केला आहे.

प्रादेशिक हवामान विभागाचे शास्त्रज्ञ प्रवीण कुमार यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, अल निनोचा प्रभाव सध्या स्पष्टपणे जाणवत आहे. सामान्यतः जून महिन्यात राज्यात मान्सून सक्रिय होऊन अनेक भागांत मुसळधार पाऊस पडतो. मात्र, यंदा अल निनोमुळे वातावरणातील बदलांमुळे पावसाचे प्रमाण लक्षणीयरीत्या कमी राहिले. विदर्भात अनेक ठिकाणी ५० ते ६० टक्के तर सरासरी ४० टक्के पावसाची तूट नोंदविण्यात आली आहे.

१२५ मिमी ते १४० मिमीपर्यंत पावसाची शक्यता

हवामान विभागाच्या अंदाजानुसार, बंगालच्या उपसागरात कमी दाबाची प्रणाली तयार होत असून तिचा मार्ग विदर्भातून जाण्याची शक्यता आहे. त्यामुळे २ ते ४ जुलैदरम्यान संपूर्ण विदर्भात पावसाची तीव्रता वाढणार असून अनेक ठिकाणी मुसळधार ते अतिमुसळधार पावसाची शक्यता आहे. काही भागांत १२५ ते १४० मिमीपर्यंत पाऊस होण्याचाही अंदाज व्यक्त करण्यात आला आहे.

विदर्भातील चार जिल्ह्यांना ऑरेंज अलर्ट...

या पार्श्वभूमीवर चंद्रपूर, गडचिरोली, गोंदिया आणि नागपूर जिल्ह्यांसाठी 'ऑरेंज अलर्ट' जारी करण्यात आला आहे. या जिल्ह्यांमध्ये जोरदार पावसासह विजांचा कडकडाट आणि वेगवान वाऱ्यांची शक्यता असल्याने नागरिकांनी सतर्क राहण्याचे आवाहन करण्यात आले आहे. तसेच पश्चिम विदर्भातील बुलढाणा आणि अकोला जिल्ह्यांमध्येही चांगल्या पावसाचा अंदाज व्यक्त करण्यात आला आहे.

जून महिन्यात कमी पाऊस!

बाल गुन्हेगारांची वयोमर्यादा १८ वरून १६ वर्षे करणार ?

अक्षराज : जे. के. पोळ

दि.३०, मुंबई : बाल गुन्हेगारांसाठीची वयोमर्यादा १८ वर्षांवरून १६ वर्षे करण्याबाबत केंद्र शासनाकडे प्रस्ताव पाठविण्यात येणार आहे. बालकांचा गुन्हेगारी आणि अमली पदार्थांच्या वितरणासाठी वापर करणाऱ्यांविरोधात अधिक कठोर कारवाई करता यावी, यासाठी कायद्यात आवश्यक बदल करण्यात येणार असल्याची माहिती मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी विधानसभेत दिली. जालना जिल्ह्यात अल्पवयीन मुलांचा गुन्हेगारीकडे वाढता कल याबाबत सदस्य अर्जुन खोतकर यांनी विधानसभेत प्रश्न उपस्थित केला होता. सदस्य सुधीर मुनगंटीवार यांनीही उपप्रश्न विचारात या प्रश्नाच्या चर्चेत सहभाग घेतला. मुख्यमंत्री फडणवीस म्हणाले की, लातूर येथे घडलेली घटना वैयक्तिक स्वरूपाची असून ती कौटुंबिक वादातून घडली आहे. या प्रकरणाचा तपास सुरू असून, तपासात सहभाग निष्पन्न झालेल्या विधिसंघर्षित बालकांना बाल न्याय मंडळासमोर हजर करण्यात आले आहे. मात्र, विधिसंघर्षित बालकांना अटक न करता बालगृहात ठेवण्याच्या तरतुदीचा गैरफायदा काही गुन्हेगारी प्रवृत्तीचे लोक घेत आहेत. अशा प्रवृत्तीचे लोक बालकांकडून गुन्हे घडवून आणण्यासाठी त्यांचा वापर करीत असल्याचे निदर्शनास आले आहे. तसेच, १६ वर्षांखालील बालकांकडूनही गंभीर गुन्हे होत असल्याचे निदर्शनात आले आहे.

या पार्श्वभूमीवर बालगुन्हेगारीच्या वाढत्या प्रवृत्तीचे वैज्ञानिक विश्लेषण करण्यासाठी उच्चस्तरीय समिती नेमण्यात येणार आहे. तसेच बालकांचा

वापर करणाऱ्या टोळ्या आणि संघटित गुन्हेगारीत सहभागी असलेल्या व्यक्तींवर संघटित गुन्हेगारीविषयक कठोर कलमे लावण्याबाबत आणि संबंधित कायदे अधिक प्रभावी करण्याबाबतही विचार करण्यात येणार असल्याचे मुख्यमंत्री फडणवीस यांनी सांगितले.

या संदर्भातील एका उपप्रश्नाला उत्तर देताना राज्यमंत्री योगेश कदम यांनी सांगितले की, बालगुन्हेगारी रोखण्यासाठी राज्यात विविध प्रतिबंधात्मक आणि पुनर्वसनात्मक उपाययोजना राबविण्यात येत आहेत. पोलीसांकडून शाळा व महाविद्यालयांमध्ये विद्यार्थी,

प्रकल्प सोयगांव अंतर्गत रिक्त अंगणवाडी मदतनीस पदांची भरती प्रक्रिया सुरू

अक्षराज : प्रतिनिधी

दि.३०, सोयगाव : एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेअंतर्गत सोयगांव तालुक्यातील (प्रकल्प सोयगांव ग्रामीण अंतर्गत) असलेल्या नांदा तांडा, देव्हारी, सावरखेडा, निंभोरा व तितूर या महसूली गावातील प्रत्येकी १ मदतनीस अशा एकूण ५ रिक्त असलेल्या मदतनीस पदांसाठी पदभरतीची कार्यवाही ३० जून पासून सुरू करण्यात येत आहे. सदरील भरती प्रक्रिया ही राज्य शासनाच्या शासन निर्णय दिनांक ०२ फेब्रुवारी २०२३ व दिनांक ३० जानेवारी २०२५ मधील नमूद अटी व शर्तीनुसार करण्यात येणार आहे.

मदतनीस पदासाठी शैक्षणिक पात्रता किमान १२ वी परीक्षा उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. १२ वी पेक्षा जास्त शिक्षण पुर्ण केलेल्या अर्जदारास शासन निर्णय दिनांक ३० जानेवारी २०२५ मध्ये नमूद परिशिष्ट अ नुसार अतिरिक्त गुण देण्यात येईल अतिरिक्त गुण मिळविण्यासाठी अर्जदाराने पदवी, पदव्युत्तर पदवी,

डी.एड., बी.एड. एम. एस.सी.आय.टी. अथवा शासनाने ठरविलेल्या समकक्ष संगणक परीक्षा प्रमणपत्र उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. विधवा अथवा अनाथ, मागास प्रवर्गातील, सेविका/ मिनी सेविका/ मदतनीस पदाचे किमान २ वर्ष अनुभव असणाऱ्या अर्जदाराला अतिरिक्त गुण देण्यात येईल.

प्रकल्प कार्यालयाकडून पदभरती बाबत जाहिरात संबंधित महसूली गावाच्या ग्राम पंचायत कार्यालय, अंगणवाडी केंद्र, प्रकल्प कार्यालयाच्या

नोटीस बोर्डावर ३० जून रोजी प्रसिद्ध करून अर्ज स्विकारण्याचा कालावधी दिनांक ०१ जुलै ते १४ जुलै पर्यंत कार्यालयीन कामाचे एकूण १० दिवस (शासकीय सुटीचे दिवस वगळून) निश्चित केली आहे. तरी पद भरती असलेल्या महसूली गावातील पात्र महिला/ मुलींनी अर्ज रितसर अर्ज सादर करावे असे आवाहन केले आहे.

सदरील पदभरतीसाठी विहित अर्जाचा नमुना महसूली गावातील अंगणवाडी सेविका/ एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना प्रकल्प कार्यालय सोयगाव येथे उपलब्ध असून अर्जदाराने परिपूर्ण भरलेला अर्ज एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना प्रकल्प कार्यालय, कोर्टाच्या बाजूला सोयगांव येथे स्वतः उपस्थित राहून कार्यालयीन वेळेत सादर करावा. पोस्टाने इतर व्यक्तीच्या हस्ते अथवा इतर कोणत्याही मार्गाने अर्ज स्वीकारले जाणार नाही अशी माहिती बाल विकास प्रकल्प अधिकारी सुभद्रा सेवर तसेच कनिष्ठ सहायक युसूफ सय्यद यांनी दिली.

संपादकीय

दिवस पेरणीचे, माणुसकी जपणारे

सरकारी सुट्टीच्या दिवशी दक्षिण मुंबईत फिरण्याची मौज वेगळीच. फोर्टमध्ये डॉ. दादाभाई नौरोजी मार्गावरून खादी ग्रामोद्योग, सिद्धार्थ महाविद्यालय, मुंबई उच्च न्यायालय यांच्या कडेने मुंबई विद्यापीठापर्यंत पदपथावरून चालायचे ठरविले, तर ऊन असल्यास सावलीतून आणि पाऊस असल्यास कमीत कमी भिजत चालता येते. प्राचीन वास्तूवैभवाचे हे वैशिष्ट्य आहे. प्रत्येक प्राचीन इमारतीचे वरचे मजले, कमानी यांच्याखाली पदपथ आहेत. मुंबईत हे असे सुख किती काळ आणि कोणत्या वेळी सलगतेने मिळू शकते, हा मात्र प्रश्नच असतो.

हे सर्व प्रकर्षाने समोर येण्याचे कारण म्हणजे सर्वोच्च न्यायालयाने पादचाऱ्यांच्या हक्काविषयी नुकतेच केलेले भाष्य. ‘सुनिश्चित आणि योग्य देखभाल केलेल्या पदपथावरून चालण्याचे स्वातंत्र्य, हा मूलभूत अधिकार आहे आणि रस्ता तेथे पदपथ हवाच,’ असे सर्वोच्च न्यायालयाने बजावले आहे. एका पाच वर्षांच्या मुलाच्या मृत्यूच्या निमित्ताने हे प्रकरण न्यायालयात आले होते. मुंबईत रस्ते बांधण्यास सुरुवात झाली, तेव्हापासून खरेतर अनेक रस्त्यांवर पदपथ आहेत. या पदपथांवरचे दगड पूर्वी अगदी ताशीव आणि दणकट असायचे. पेव्हर ब्लॉकची सद्दी सुरू झाल्यावर पदपथ उखडण्याचे प्रमाण वाढले. मुंबईत २०१६ मध्ये ‘पादचारी प्रथम’ असे एक धोरण आणण्यात आले होते.

मुंबईकरांच्या एकूण प्रवासापैकी ५१ टक्के प्रवास पायी केला जातो, असे त्यानिमित्तच्या सर्वेक्षणात आढळले होते; परंतु दर ५० ते १०० मीटराणिच पदपथाचे पोत बदलतात, कधी पातळी बदलते, तर कधी पदपथच हरवतो. डॉंबिवलीत रस्तेविकासाची उंची वाढून एक पदपथ इतका उंच झालेला दिसला की, इमारतीच्या तळमजल्याच्या खिडक्याच त्यावर उघडत होत्या. कुर्ला, ताडदेव आदी भागांत पुनर्विकसित इमारतींची प्रवेशद्वारे रुंद व उताराची झाली होती, त्यात पदपथ शोधावा लागत होता. मुंबई महापालिका मुख्यालयाशेजारीच भुयारी मेट्रोचे प्रवेशद्वार आणि कडेची भिंत यादरम्यान पदपथावर इतके पाणी साचू लागले की लोकांना रस्त्यावरच्या रहदारीतूनच वाट काढणे भाग पडते. एकूण काय, तर सलगपणे पदपथावर कुणीच चालू शकत नाही. मुंबई म हापालिकेने मध्यंतरी २०० कोटी रुपये खर्चून पदपथ सुधारणांची योजना जाहीर केली होती; त्याचे फलित काही दिसले नाही.

पदपथांवर किंवा रस्त्यांवर पानाचे ठेले, चर्मोद्योग, टायरमध्ये हवा भरणारे, चहावाले असे मानवी सवयींच्या गरजेतून उद्योग उभे राहतात. काही भाजीवाले, फळवाले, ज्यूसवाले असतात. तर काही कपडेवाले, इलेक्ट्रॉनिक वस्तूवाले अशी भांडारेच मांडलेली असतात. यापैकी काहींच्या ठेल्यावर जुना परवाना क्रम ांक, नवा परवाना क्रमांक अशा नोंदी दिसतात. म्हणजे त्यांना सहजपणे निष्कासित करणे कठीण. काही उद्योग हे गरजेपोटी अवतरले आहेत व त्यांच्या कामाचे स्वरूप हे रस्त्यावरचेच असते. किमान असे अपवाद वगळून तरी बाकीच्या फ रीवाल्यांना किफायतशीर मंडया, बाजारपेठांम ध्ये सामावण्याचा विचार करता येईल.

विकासाच्या नियोजनात या मानवी चेहऱ्यालाही स्थान द्यावे लागते. अर्थात अभ्यास , नियोजन आणि निकषांपेक्षाही कुणाच्या वरदहस्ताने पदपथ, रस्ता व्यापला गेला आहे, त्याचे वजन किती, त्याने मोजले किती, हेच खरे चलनी नाणे ठरते. साहजिकच अतिक्रमणविरोधी पथके अशा सर्व वजनदार अडथळ्यांकडे काणाडोळा करतात. आर्थिक हितसंबंधांमुळे या पथाकांवर हल्लेही होतात किंवा कित्येकदा तेही संशयाच्या भोवऱ्यात सापडतात. ‘तू चाल पुढं तुला रं गड्या भीती कुनाची’, हे काव्य प्रेरणादायी असले, तरी मुंबईच्या पदपथ आणि रस्त्यांवर मात्र पादचाऱ्यांना निर्धोकपणे कितपत चालता येईल, याबद्दल शंकाच आहे.

— समीर कर्वे

झाडे वाचवायची की जीव? उत्तर आहे - दोन्ही!

आज चेंबूर येथे शाळेच्या बसवर झाड कोसळून एका निष्पाप विद्यार्थ्याचा मृत्यू झाला आणि अनेक विद्यार्थी गंभीर जखमी झाले. ही घटना अत्यंत वेदनादायी आणि अस्वस्थ करणारी आहे. या घटनेने प्रत्येक संवेदनशील मनाला एकच प्रश्न पडतो-या निष्पाप जीवांचा काय दोष होता? विकासाच्या नावाखाली आपण शहरे उभी केली; पण ती सुरक्षित बनविण्याची जबाबदारी मात्र आपण कितपत पार पाडली?

झाडे ही निसर्गाची अमूल्य देणगी आहेत. ती प्राणवायू देतात, तापमान नियंत्रित ठेवतात, पर्यावरणाचे संतुलन राखतात. त्यामुळे झाडे तोडणे हा उपाय निश्चितच नाही. परंतु, जी झाडे मानवी वस्तीत, शाळा, रुग्णालये, रस्ते आणि सार्वजनिक ठिकाणांच्या परिसरात उभी आहेत, त्यांची नियमित वैज्ञानिक तपासणी आणि व्यवस्थापन करणे ही स्थानिक प्रशासनाची तितकीच महत्त्वाची जबाबदारी आहे.

आज अनेक शहरांमध्ये झाडांच्या मळांभोवती पूर्णपणे कॉंक्रीटीकरण करण्यात आले आहे. त्यामुळे पावसाचे पाणी आणि हवा मळांपर्यंत पोहोचत नाही. मुळे पुरेशी वाढू शकत नाहीत, त्यांची पकड कमकुवत होते आणि झाड आतून कमकुवत होत जाते. बाहेरून हिरवेगार दिसणारे झाड आतून पोकळ, कुजलेले किंवा बुरशीग्रस्त असू शकते. अशा झाडांचा धोका

सामान्य नागरिकांच्या लक्षात येत नाही.

यासाठी केवळ दृश्य पाहणी पुरेशी नाही. रेसिस्टोग्राफ, सोनिक टोमोग्राफी यांसारख्या आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या साहाय्याने झाडांचा आतील भाग तपासणे, प्रशिक्षित वृक्षतज्ज्ञांकडून नियमित ट्री रिस्क असेसमेंट करणे आणि धोक्याची पातळी निश्चित करणे अत्यावश्यक आहे. झाडाचा कल वाढणे, मुळांजवळ भेगा पडणे, खोडात पोकळी निर्माण होणे, मोठ्या फांडा सुकणे किंवा बुरशी दिसणे ही धोक्याची स्पष्ट लक्षणे आहेत.

परंतु केवळ तपासणी करून थांबून चालणार नाही. मानवी वस्तीतील प्रत्येक मोठ्या झाडाचे शास्त्रीय पद्धतीने सर्वेक्षण करून भविष्यात ते कधीही कोसळू शकते, या शक्यतेचा विचार करून त्या-त्या ठिकाणी आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था उभारणे अत्यावश्यक आहे. ज्या ठिकाणी शाळा, रुग्णालये, बसथांबे, बाजारपेठा किंवा मोठी वर्दळ असते, तेथे धोकादायक

झाडांना आधार व्यवस्था (Support System), स्टील केबलिंग, योग्य छाटणी, मुळांभोवती मोकळी जागा, संरक्षणात्मक बॅरिकेड्स किंवा इतर अभियांत्रिकी उपाययोजना तातडीने राबविण्यात याव्यात. आवश्यक असल्यास धोकादायक क्षेत्रांमध्ये वाहतूक व नागरिकांच्या हालचालींसाठी पर्यायी व्यवस्था निर्माण करावी. म्हणजे एखादे झाड कोसळले तरी ते थेट नागरिकांवर किंवा वाहनांवर पडून जीवितहानी होणार नाही.

अनेक विकसित देशांमध्ये मोठ्या झाडांचे नियमित ट्री रिस्क असेसमेंट केले जाते. धोकादायक झाडांना आधार देण्यासाठी स्टील केबल्स, सपोर्ट सिस्टीम, योग्य छाटणी अशा उपाययोजना केल्या जातात. अत्यंत धोकादायक ठरलेल्या झाडांबाबतच शेवटचा पर्याय म्हणून त्यांची नियमानुसार विल्हेवाट लावली जाते. त्यामुळे पर्यावरणही जपले जाते आणि मानवी जीवितही सुरक्षित राहते.

आपल्या शहरांमध्ये प्रत्येक महापालिकेने सर्व मोठ्या झाडांची डिजिटल नोंदणी, जीआयएस मॅपिंग, वार्षिक आरोग्य तपासणी आणि मान्सूनपूर्व विशेष सुरक्षा तपासणी बंधनकारक करणे आवश्यक आहे. शाळा, महाविद्यालये, रुग्णालये, सार्वजनिक वाहतुकीचे मार्ग आणि गर्दीच्या परिसरातील झाडांना सर्वो

च्च प्राधान्य देऊन त्यांच्यासाठी स्वतंत्र सुरक्षा आराखडा तयार केला पाहिजे.

प्रत्येक दुर्दैवी घटनेनंतर काही दिवस चर्चा होते, चौकशीचे आदेश दिले जातात आणि नंतर सर्व काही पूर्ववत होते. पण प्रत्येक अपघात आपल्याला एक धडा देऊन जातो. त्या धड्याचे धोरणात आणि कृतीत रूपांतर झाले, तरच त्या निष्पाप जीवांना खरी श्रद्धांजली ठरेल.

झाडे ही जीवनदायी आहेत; पण त्यांची योग्य देखभाल न झाल्यास ती नकळत मृत्यूचा सापळाही बनू शकतात. म्हणून प्रश्न झाडे ठेवायची की तोडायची? असा नाही. प्रश्न आहे प्रत्येक झाडाचे वैज्ञानिक व्यवस्थापन करून, ते भविष्यात कोसळल्यासही कोणतीही जीवितहानी होणार नाही अशी सुरक्षा व्यवस्था आपण निमण करू शकतो का? याचे उत्तर शोधणे ही आजची खरी गरज आहे.

निष्पाप जीवांचे रक्षण आणि पर्यावरणाचे संवर्धन हे परस्परविरोधी नाहीत. योग्य नियोजन, आधुनिक तंत्रज्ञान आणि दूरदृष्टी यांच्या आधारावर ही दोन्ही उद्दिष्टे सहज साध्य होऊ शकतात. आता भावना व्यक्त करण्यापेक्षा कृती करण्याची वेळ आली आहे.

— पत्रकार विकास दळवी
दै.अक्षराज ठाणे प्रतिनिधी

कृषी : महाराष्ट्राच्या समृद्धीचा पाया

दरवर्षी १ जुलै हा दिवस महाराष्ट्रात ‘कृषी दिन’ म्हणून मोठ्या उत्साहात साजरा केला जातो. हा दिवस केवळ एका स्मृतिदिनापुरता मर्यादित नसून महाराष्ट्राच्या कृषी संस्कृतीचा, शेतकऱ्यांच्या अथक परिश्रमांचा आणि शेतीच्या सर्वांगीण विकासाचा गौरव करणारा दिवस आहे. महाराष्ट्राचे माजी मुख्यमंत्री वसंतराव नाईक यांच्या जयंतीनिमित्त हा दिवस कृषी दिन म्हणून साजरा करण्याची परंपरा सुरू झाली. महाराष्ट्राच्या कृषी विकासात त्यांनी दिलेले योगदान अत्यंत मोलाचे मानले जाते. त्यांच्या दूरदृष्टीमुळे शेतीच्या आधुनिकीकरणाला चालना मिळाली, सिंचनाचा विस्तार झाला, कृषी संशोधनाला प्रोत्साहन मिळाले आणि शेतकऱ्यांच्या जीवनमानात सुधारणा घडवून आणण्यासाठी अनेक महत्त्वपूर्ण धोरणे राबविण्यात आली. त्यामुळे कृषी दिन हा केवळ एका नेत्याला अभिवादन करण्याचा दिवस नसून शेती आणि शेतकरी यांच्या सन्मानाचा, त्यांच्या योगदानाची जाणीव करून देणारा आणि कृषी क्षेत्राच्या उज्वळ भविष्यासाठी नव्या संकल्पांचा दिवस आहे.

भारतीय संस्कृतीचा पाया कृषीवर उभा आहे. हजारो वर्षांपासून शेती ही केवळ उपजीविकेचे साधन नसून जीवनपद्धती, संस्कृती आणि अर्थव्यवस्थेचा केंद्रबिंदू राहिली आहे. महाराष्ट्राची ओळखही समृद्ध कृषी परंपरेमुळे निर्माण झाली आहे. विदर्भातील कापूस, मराठवाड्यातील ज्वारी, पश्चिम महाराष्ट्रातील ऊस, कोकणातील आंबा, नाशिकचा द्राक्षबागायती पट्टा, उत्तर महाराष्ट्रातील कांदा, खानदेशातील केळी, सातारा-सांगलीतील हळद आणि विविध भागांतील डाळी, तेलबिया, फळे व भाजीपाला यामुळे महाराष्ट्राने कृषी क्षेत्रात स्वतंत्र स्थान निर्माण केले आहे. राज्यातील भौगोलिक विविधता आणि हवामानातील बदलांमुळे विविध प्रकारची पिके घेण्याची संधी उपलब्ध झाली आहे. त्यामुळे कृषी क्षेत्रात वैविध्य निर्माण झाले असून ग्रामीण अर्थव्यवस्थेचा मजबूत पाया शेतीने घालता आहे.

शेतकरी हा समाजाचा अन्नदाता आहे. तो उन्हाची तमा न बाळगता, पावसाची अनिश्चितता सहन करत, अनेक संकटांना सामोरे जात शेती करतो. त्याच्या कष्टांमुळे प्रत्येक घरात अन्न पोहोचते. शेती हा केवळ व्यवसाय नसून निसर्गाशी असलेला जिव्हाळ्याचा संवाद आहे. बी पेरण्यापासून ते पीक घरात आणण्यापर्यंत प्रत्येक टप्प्यावर शेतकऱ्याला संयम, परिश्रम आणि आशावादाची गरज असते. पाऊस वेळेवर पडेल का, रोगराई येईल का, बाजारभाव मिळेल का, उत्पादन खर्च भरून निघेल का, अशा अनेक प्रश्नांशी तो सतत झुंज देत असतो. तरीही तो निराश न होता पुन्हा नव्या हंगामाची तयारी करतो. म्हणूनच कृषी दिन हा शेतकऱ्यांच्या त्यागाचा आणि जिद्दीचा सन्मान करणारा दिवस आहे.

महाराष्ट्राच्या कृषी विकासासाठी काळानुरूप मोठे बदल झाले आहेत. पारंपरिक शेतीपासून आधुनिक शेतीकडे वाटचाल करताना नवीन बिघाणे, सुधारित अवजारे, ढिबक आणि तुषार सिंचन, यांत्रिकीकरण,

कृषी संशोधन, हवामान आधारित सल्ला आणि माहिती तंत्रज्ञानाचा मोठ्या प्रमाणावर वापर सुरू झाला आहे. आज अनेक शेतकरी मोबाईलच्या माध्यमातून हवामानाचा अंदाज, बाजारभाव, पीक संरक्षण आणि कृषीविषयक मार्गदर्शन मिळवत आहेत. कृषी विद्यापीठे, संशोधन संस्था आणि कृषी विज्ञान केंद्रे शेतकऱ्यांपर्यंत नवीन तंत्रज्ञान पोहोचविण्याचे महत्त्वपूर्ण कार्य करीत आहेत. उत्पादनवाढीसोबत गुणवत्तापूर्ण उत्पादनावर भर दिला जात असून निर्यातक्षम शेतीचा विस्तारही होत आहे. हवामान बदल हे आज कृषी क्षेत्रासमोरील सर्वात मोठे आव्हान आहे. पावसाचे अनियमित स्वरूप, वाढते तापमान, दुष्काळ, अतिवृष्टी, गारपीट आणि पूर यामुळे शेतीचे मोठे नुकसान होत आहे. एका बाजूला पाण्याचा तुटवडा तर दुसऱ्या बाजूला अतिवृष्टीमुळे पिकांचे नुकसान अशी दुहेरी परिस्थिती निर्माण झाली आहे. त्यामुळे शाश्वत कृषी विकासासाठी हवामानाशी सुसंगत शेती पद्धती स्वीकारणे अत्यावश्यक झाले आहे. जलसंधारण, सूक्ष्म सिंचन, पावसाच्या पाण्याचे संधारण, पीक विविधीकरण, मृदसंवर्धन आणि कमी पाण्यात येणाऱ्या पिकांचा अवलंब या उपाययोजना भविष्यातील शेतीसाठी अत्यंत आवश्यक ठरणार आहेत.

पाणी हे शेतीचे प्राण आहे. महाराष्ट्रातील अनेक भाग अजूनही पावसावर अवलंबून आहेत. त्यामुळे प्रत्येक थेंबाचे महत्त्व ओळखून जलव्यवस्थापनाला प्राधान्य देणे आवश्यक आहे. जलयुक्त शिवार, शेततळे, बंधारे, नाला खोलीकरण, ढिबक सिंचन आणि तुषार सिंचन यांसारख्या उपायांमुळे पाण्याचा कार्यक्षम वापर शक्य झाला आहे. अनेक गावांनी लोकसहभागाने जलसंधारणाची यशस्वी उदाहरणे निर्माण केली आहेत. पाण्याचे योग्य नियोजन केल्यास उत्पादन वाढते, खर्च कमी होतो आणि दुष्काळाच्या संकटावर मात करता येते.

मातीचे आरोग्य जपणे हेही तितकेच महत्त्वाचे आहे. रासायनिक खतांचा अतिरेक, जमिनीची धूप आणि सेंद्रिय पदार्थांचे कमी होत जाणारे प्रमाण यामुळे जमिनीची सुपीकता घटत आहे. त्यामुळे सेंद्रिय खतांचा वापर, हिरवळीची खते, गांठूळखत, जैवखते आणि संतुलित पोषण व्यवस्थापन यावर भर देणे गरजेचे आहे. मृदा परीक्षण करून आवश्यकतेनुसार खतांचा वापर केल्यास उत्पादनात वाढ होण्याबरोबरच खर्चातही बचत होते. माती ही केवळ उत्पादनाचे साधन नसून पुढील पिढ्यांसाठी जपून ठेवण्याची नैसर्गिक संपत्ती आहे.

आजच्या काळात नैसर्गिक शेती, सेंद्रिय शेती आणि शाश्वत शेती यांना विशेष महत्त्व प्राप्त झाले आहे. ग्राहकांमध्ये रसायनमुक्त अन्नधान्याची मागणी वाढत आहे. त्यामुळे अनेक शेतकरी नैसर्गिक शेतीकडे वळत आहेत. स्थानिक संसाधनांचा वापर, कमी खर्च, पर्यावरणपूरक तंत्रज्ञान आणि जमिनीचे आरोग्य जपण्यावर आधारित शेती भविष्यासाठी अधिक उपयुक्त ठरत आहे. अशा शेतीमुळे उत्पादनाचा दर्जा सुधारतो, पर्यावरणाचे संवर्धन होते आणि ग्राहकांनाही

सुरक्षित अन्न उपलब्ध होते.

कृषी क्षेत्रात तंत्रज्ञानाने मोठी क्रांती घडवून आणली आहे. ड्रोनद्वारे पीक निरीक्षण, कृत्रिम बुद्धिमत्ता आधारित रोगनिदान, उपग्रह तंत्रज्ञान, सेंसर प्रणाली, स्वयंचलित सिंचन, डिजिटल बाजारपेठ आणि ई-व्यापारामुळे शेती अधिक वैज्ञानिक बनत आहे. अचूक शेतीमुळे पाणी, खते आणि कीटकनाशकांचा योग्य वापर करता येतो. त्यामुळे उत्पादन खर्च कमी होतो आणि उत्पादनाची गुणवत्ता वाढते. भविष्यात डिजिटल कृषी ही ग्रामीण विकासाची महत्त्वाची दिशा ठरणार आहे.

शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी केवळ उत्पादन वाढविणे पुरेसे नाही, तर मूल्यवर्धन आणि बाजारपेठेशी थेट जोडणी आवश्यक आहे. कृषी प्रक्रिया उद्योग, शीतगृहे, साठवणूक सुविधा, निर्यात, शेतकरी उत्पादक कंपन्या, सहकारी संस्था आणि थेट ग्राहकांना विक्री या माध्यमातून शेतकऱ्यांना अधिक लाभ मिळू शकतो. फळे, भाजीपाला, दुग्धव्यवसाय, कुक्कुटपालन, मत्स्यपालन, मधमाशी पालन, रेशीम उद्योग आणि कृषी पर्यटन यांसारखे पूरक व्यवसाय ग्रामीण अर्थव्यवस्था मजबूत करण्यास मदत करतात. शेतीला उद्योगाची जोड मिळाल्यास रोजगारनिर्मिती आणि उत्पन्नवाढ दोन्ही शक्य होतात.

महिलांचे कृषी क्षेत्रातील योगदान अत्यंत महत्त्वाचे आहे. पेरणी, निंदणी, कापणी, पशुपालन, बीज संवर्धन आणि कृषी प्रक्रिया यामध्ये महिलांचा मोठा सहभाग असतो. अनेक महिला बचतगट कृषीपूरक उद्योग यशस्वीपणे चालवत आहेत. ग्रामीण अर्थव्यवस्था सक्षम करण्यासाठी महिलांना प्रशिक्षण, आर्थिक सहाय्य, बाजारपेठ आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाची उपलब्धता वाढविणे आवश्यक आहे. महिला सशक्त झाल्यास कृषी विकासासाठी नवी गती मिळते.

युवा पिढीने शेतीकडे आधुनिक व्यवसाय म्हणून पाहण्याची गरज आहे. कृषी पदवीधर, कृषी उद्योजक आणि स्टार्टअपच्या माध्यमातून अनेक तरुण शेतीत नवकल्पना आणत आहेत. स्मार्ट शेती, कृषी सल्लागार सेवा, ऑग्री-टेक, जैवउत्पादने, प्रक्रिया उद्योग आणि

ई-कॉमर्सच्या माध्यमातून शेतीला नवे आयाम मिळत आहेत. शिक्षित तरुणांनी ग्रामीण भागात रोजगारनिर्मिती करून कृषी क्षेत्र अधिक स्पर्धात्मक आणि सक्षम बनविण्याची आवश्यकता आहे.

कृषी शिक्षण आणि संशोधन हे कृषी विकासाचे आधारस्तंभ आहेत. बदलत्या हवामानानुसार नवीन वाण विकसित करणे, रोगप्रतिबंधक तंत्रज्ञान, कमी खर्चातील शेती, जैवविविधतेचे संवर्धन आणि आधुनिक कृषी व्यवस्थापन यासाठी संशोधन संस्थांची भूमिका महत्त्वपूर्ण आहे. संशोधनातून विकसित होणारे तंत्रज्ञान शेतकऱ्यांपर्यंत प्रभावीपणे पोहोचले तर कृषी क्षेत्र अधिक सक्षम होईल.

आज कृषी क्षेत्रासमोर अनेक समस्या आहेत. उत्पादन खर्च वाढत आहे, बाजारभावात चढ-उतार होत आहेत, नैसर्गिक आपत्तींचे प्रमाण वाढले आहे, शेतीचे क्षेत्र लहान होत आहे आणि ग्रामीण भागातून शहरांकडे स्थलांतर वाढत आहे. या समस्यांवर मात करण्यासाठी दीर्घकालीन कृषी धोरण, शाश्वत जलव्यवस्थापन, पिकांचे योग्य नियोजन, विमा संरक्षण, कृषी प्रक्रिया उद्योग आणि शेतकरी-केंद्रित धोरणे आवश्यक आहेत. शासन, संशोधन संस्था, स्वयंसेवी संघटना आणि शेतकरी यांनी समन्वयाने कार्य केल्यास कृषी क्षेत्र अधिक सक्षम होऊ शकते.

‘जय जवान, जय किसान’ हा संदेश आजही तितकाच महत्त्वाचा आहे. देशाची अन्नसुरक्षा, अर्थव्यवस्था आणि सामाजिक स्थैर्य यांचा पाया शेतीवरच अवलंबून आहे. कृषी हा केवळ अर्थकारणाचा विषय नसून पर्यावरण, संस्कृती, रोजगार, पोषण आणि ग्रामीण विकासाचा केंद्रबिंदू आहे. शेतकऱ्यांच्या कष्टाचा योग्य सन्मान, त्यांच्या उत्पादनाला न्याय्य मोबदला आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड मिळाल्यास भारत जगातील अग्रगण्य कृषी राष्ट्र म्हणून अधिक सक्षमपणे उभा राहू शकतो.

कृषी दिन हा केवळ औपचारिक कार्यक्रम ांचा दिवस नसून आत्मपरीक्षणाचा आणि नव्या संकल्पांचा दिवस आहे. शेतकरी समृद्ध झाला तर गाव समृद्ध होईल, गाव समृद्ध झाले तर राज्य प्रगत होईल आणि राज्य प्रगत झाले तर देशाची प्रगती अधिक वेगाने होईल. म्हणूनच कृषी दिनाच्या निमित्ताने जल, जमीन, जंगल आणि जैवविविधतेचे संवर्धन करत आधुनिक विज्ञान आणि पारंपरिक ज्ञान यांचा समन्वय साधणारी शाश्वत शेती उभारण्याचा निर्धार करणे ही काळाची गरज आहे. शेतकऱ्यांच्या घामाच्या प्रत्येक थेंबाचा सन्मान, कृषी क्षेत्रातील नवसंशोधनाचा स्वीकार आणि निसर्गाशी सुसंगत विकासाचा मार्ग स्वीकारणे, हीच महाराष्ट्राच्या कृषी दिनाची खरी प्रेरणा ठरेल. कृषी हा केवळ व्यवसाय नाही, तर संस्कृती, सभ्यता आणि जीवनाचा आधार आहे. त्यामुळे समृद्ध शेतकरी, समृद्ध महाराष्ट्र आणि समृद्ध भारत हे स्वप्न साकार करण्यासाठी कृषी दिन हा प्रत्येक नागरिकासाठी प्रेरणा, कृतज्ञता आणि जबाबदारीची जाणीव करून देणारा महत्त्वपूर्ण दिवस आहे.

— डॉ. राजेंद्र बगारे,
(लेखक, समाजशास्त्राचे अभ्यासक आहेत)

थोडक्यात

गावे पाणीदार झाली तरच जनजीवन समृद्ध - सुजित झावरे पाटील

आम्ही टाकळीकरांच्या जलसंधारण कामाची पाहणी

अक्षराज : वसंत रांधवण
दि.३०, पारनेर (अहिल्यानगर) : ग्रामविकासाच्या चळवळीत जलसंधारण कामाचे महत्त्व अनन्य साधारण आहे. गावे पाणीदार झाली, तरच तेथील लोकांचे जीवनमान समृद्ध होऊ शकते. म्हणूनच टाकळी ढोकेश्वरमध्ये आम्ही टाकळीकर ग्रामविकास प्रतिष्ठानच्या माध्यमातून गावात विविध प्रकल्प उभारताना लोकसहभागाच्या बळावर जलसंधारणाच्या कामांना सर्वोत्तोपरी मदत केली जाईल असे आश्वासन जिल्हा परिषदेचे माजी उपाध्यक्ष तथा शिवसेना नेते सुजित झावरे पाटील यांनी दिले.

आम्ही टाकळीकर ग्रामविकास प्रतिष्ठानच्या माध्यमातून टाकळी ढोकेश्वरमध्ये जलसंधारण चळवळीचा दुसरा टप्पा पूर्ण करण्यात आला. त्या कामांची रविवारी जिल्हा परिषदेचे माजी उपाध्यक्ष सुजित झावरे पाटील यांनी पहाणी केली. यावेळी ते बोलत होते.

या जलसंधारण कामात आम्ही टाकळीकर सोबत ग्रामपंचायत व इतर विविध संस्थांनी व सर्व ग्रामस्थांनी महत्त्वपूर्ण योगदान दिले. दरम्यान सुजित झावरे पाटील यांनी या जलसंधारण कामाची पाहणी करत लोकसहभागातून होत असलेल्या या अभियानाचे कौतुक करताना आम्ही टाकळीकरच्या प्रत्येक प्रकल्पास सहकार्य करण्याचे आश्वासन दिले. यावेळी आम्ही टाकळीकर ग्रामविकास प्रतिष्ठानचे अध्यक्ष डॉ. बाळासाहेब बांडे, सचिव जेश पत्रकार चाँद शेख, डॉ.भाऊसाहेब खिलारी, संतोष सोनवणे, संकेत झावरे, अंकुश पायमोडे,मळीभाऊ रांधवण, अमोल साळवे, के.बी.बांडे, बबलू खिलारी, बबलू झावरे, लहू जाधव, विक्रम झावरे आदिसह युवक, शेतकरी व ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

अक्षराज : वसंत रांधवण
दि.३०, पारनेर (अहिल्यानगर) : पावसाळी अधिवेशनात सन २०२६-२७ च्या पुरवणी म गणयांवरील चर्चेत सहभागी होत आमदार काशिनाथ दाते यांनी शेतकरी, पशुपालक आणि ग्रामीण आरोग्य व्यवस्थेशी संबंधित विविध महत्त्वाचे प्रश्न विधानसभेत उपस्थित केले. शेतकऱ्यांना दिलासा देण्यासाठी सरसकट कर्जमाफी जाहीर करावी, तसेच ग्रामीण भागातील आरोग्य सुविधा सक्षम करण्यासाठी टाकळी ढोकेश्वर प्राथमिक आरोग्य केंद्राचे तातडीने नूतनीकरण करावे, अशी ठाम मागणी त्यांनी शासनाकडे केली. सार्वजनिक आरोग्य विभागावरील चर्चेत बोलताना आमदार दाते यांनी टाकळी ढोकेश्वर प्राथमिक आरोग्य केंद्राची सध्याची अवस्था सभागृहाच्या निदर्शनास आणून दिली. सुमारे २० ते २५ वर्षांपूर्वी उभारण्यात आलेली ही इमारत जीर्ण झाली असून अनेक मूलभूत सुविधांचा अभाव आहे. अपुऱ्या जागा, दुरवस्था आणि आवश्यक वैद्यकीय सुविधांच्या कमतरतेमुळे रुग्णांसह आरोग्य कर्मचाऱ्यानाही अडचणींचा सामना करावा लागत असल्याचे त्यांनी सांगितले. या आरोग्य केंद्रातून टाकळी ढोकेश्वरसह परिसरातील अनेक गावांतील नागरिकांना सेवा दिली जाते. त्यामुळे या इमारतीचे तातडीने नूतनीकरण करून आधुनिक वैद्यकीय सुविधा, आवश्यक मनुष्यबळ आणि अद्ययावत उपकरणे उपलब्ध करून देणे गरजेचे असल्याचे त्यांनी स्पष्ट केले. यावेळी त्यांनी शेतकऱ्यांच्या आर्थिक अडचणींचाही मुद्दा उपस्थित करत, नैसर्गिक संकटे, वाढता उत्पादन खर्च आणि कर्जबाजारीपणामुळे शेतकरी अडचणीत सापडला असल्याने राज्यातील शेतकऱ्यांना सरसकट कर्जमाफी देण्याचा निर्णय शासनाने घ्यावा, अशी जोरदार मागणी केली. ग्रामीण विकास, आरोग्य आणि शेती क्षेत्रातील प्रश्नांवर शासनाने तातडीने सकारात्मक निर्णय घ्यावेत, अशी अपेक्षा ही त्यांनी व्यक्त केली.

महाराष्ट्र विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालयात शाळा प्रवेशोत्सव उत्साहात

अक्षराज : दिवाकर घेर
दि.३०, खापरखेडा (नागपूर) : स्थानिक महाराष्ट्र विद्यालय व कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या प्रांगणात नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या प्रारंभानिमित्त विद्यार्थ्यांचा शाळा प्रवेशोत्सव मोठ्या उत्साहात व आनंदी वातावरणात साजरा करण्यात आला. याप्रसंगी वेकोलि सिल्लेवाडा व विद्युत निर्मिती केंद्र खापरखेडा यांच्या संयुक्त सौजन्याने प्राप्त झालेल्या सोलर पॅनलचे उद्घाटन मान्यवरांच्या हस्ते करण्यात आले.कार्यक्रमाच्या अध्यक्षस्थानी महाराष्ट्र राज्य शिक्षण संस्थेचे अध्यक्ष सुधीर केदार होते. तर प्रमुख पाहुणे म्हणून खापरखेडा औष्णिक वीज केंद्राचे मुख्य अभियंता विवेक रोकडे, क्षेत्रीय व्यवस्थापक (ह्युमन रिसोर्स) बिनैजकुमार, विकोलिचे उपक्षेत्रीय व्यवस्थापक पंकज सिंग, शाळा समिती सदस्य मुरलीधर निंबाळकर तसेच पालक-शिक्षक संघाचे उपाध्यक्ष कैलास बर्वे उपस्थित होते.याप्रसंगी शाळेचे मुख्याध्यापक अरुण वडस्कर यांनी कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक केले. पर्यवेक्षक नरेंद्र माहूरतळे, पर्यवेक्षिका श्यामली चाणीकर ,पर्यवेक्षक विजय टेकाडे आणि शिक्षक प्रतिनिधी अभय पुल्लिवार यांनी कार्यक्रमाच्या यशस्वी आयोजनासाठी विशेष परिश्रम घेतले.

कार्यक्रमाला उपस्थित मान्यवरांनी विद्यार्थ्यांचे पुष्पगुच्छ देऊन स्वागत केले तसेच नवागत विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक साहित्याचे वितरण करून त्यांना नियमित शिक्षण, गुणवत्ता आणि पर्यावरण संवर्धनाचा संदेश दिला. सोलर पॅनलमुळे शाळेला स्वच्छ व अक्षय ऊर्जेचा लाभ होणार असून वीज बचतीसह पर्यावरणसंरक्षणासाठी हातभार लागणार असल्याचे मान्यवरांनी आपल्या मनोगतात सांगितले.कार्यक्रमात पालक, ग्रामस्थ, शाळेचे शिक्षक व शिक्षकेतर कर्मचारी तसेच मोठ्या संख्येने विद्यार्थी उपस्थित होते. याप्रसंगी धैर्यशील सुटे यांच्या चमुने ऐरोबिक्स व लेझीम कवायत सादर केले. संगीत शिक्षक नानोटी यांनी शिक्षण हक्क गीत सादर केले. शाळेचे पर्यवेक्षक माहूरतळे यांचे हस्तलिखित पथनाट्य 'मला बी शाळेला जाऊ द्या की रं' सादर करण्यात आले, यात नॅलीनी काकडे, मोक्षा भोंडे, इंदिरा भड यांचे मार्गदर्शन मोलाचे ठरले. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन सहाय्यक शिक्षक संजीव शिंदे यांनी व मिलिंद डोंगर यांनी उपस्थितांचे आभार मानले. कार्यक्रम उत्साहपूर्ण वातावरणात संपन्न झाला.

लासलगावात चोरांचा हैदोस

दिगंबर जैन मंदिरासह मोबाईल दुकान व बँकेत धाडसी चोरी; पोलीस 'अॅक्शन मोड'वर

अक्षराज : सुनील क्षिरसागर
दि.३०, लासलगाव (नाशिक) : लासलगाव येथील मध्यवर्ती भागात असलेल्या सर्वे नंबर ९३ मधील ग्रामपंचायत जवळील क्रिकेट ग्राउंड शेजारी असलेल्या दिगंबर जैन स्थानक मंदिरात रात्रीच्या सुम रास ४ ते ५ जणांच्या टोळीने खिडकी फोडून आत प्रवेश केला. चोरांनी मंदिरातील कपाटांची तोडफोड करत देवाचे सुमारे अडीच किलो वजनाचे चांदीचे टोप व इतर मौल्यवान साहित्य चोरून नेले. एवढेच नव्हे तर, चोरांनी जवळच असलेल्या पंजाब नॅशनल बँक आणि बस स्टँड जवळील कॉम्प्लेक्समधील ‘जय बाबाजी मोबाईल सेंटर’ येथेही डह्या मारत मोबाईल लंपास केले. एकाच रात्री झालेल्या या तीन धाडसी चोऱ्यांमुळे परिसरात एकच खळबळ उडाली आहे.

खिडकी तोडून मंदिरात प्रवेश, वस्तूंची नासधूस

मिळालेल्या माहितीनुसार, डॉ. दरेकर यांच्या घराजवळ असलेल्या या दिगंबर जैन मंदिरात रात्री २ वाजेच्या सुमारास ही घटना घडली. चोरांनी मंदिराच्या खिडकीचे गज/काच फोडून आत प्रवेश केला.

मंदिरातील कपाट फोडून आतील सामान अस्ताव्यस्त फेकून दिले आणि देवाचे अंदाजे २.५ किलो चांदीचे टोप व साहित्य जबरी चोरी करून पळ काढला.

बँक आणि मोबाईल दुकानही लक्ष्य

मंदिरात चोरी केल्यानंतर या टोळीने आपला मोर्चा जवळच असलेल्या पंजाब नॅशनल बँक आणि बस स्टँड परिसरातील ‘जय बाबाजी मोबाईल सेंटर’कडे वळवला. मोबाईल दुकानातून महागडे मोबाईल फोन चोरीला गेल्याचे समोर आले आहे.पोलीस

लासलगावात भारतीय डाक विभागातर्फे दोन दिवसीय मेगा आधार सेवा महाशिविर

अक्षराज : सुनील क्षिरसागर
दि.३०, विंचूर (नाशिक) : लासलगाव व परिसरातील नागरिकांना आधार कार्डाशी संबंधित विविध सेवा एकाच ठिकाणी उपलब्ध करून देण्यासाठी भारतीय डाक विभागाच्या चांदवड उपविभागातर्फे लासलगाव येथे दोन दिवसीय ‘मेगा आधार सेवा महाशिविराचे’ आयोजन करण्यात आले आहे. हे शिविर २९ व ३० जून २०२६ रोजी सकाळी ८ ते सायंकाळी ६ या वेळेत भगरी बाबा मंदिर, लासलगाव–विंचूर रोड येथे पार पडले आहे.

विविध सेवा आणि शासकीय शुल्क खालीलप्रमाणे :

नागरिकांच्या सुविधेसाठी शिविरामध्ये विविध सेवा उपलब्ध करून देण्यात आल्या असून त्यासाठी खालीलप्रमाणे शासकीय शुल्क आकारले जात आहे:

नवीन आधार नोंदणी : मोफत

डेमोग्राफिक अपडेट (नाव, पत्ता, जन्मतारीख, मोबाईल आणि ई–मेल दुरुस्ती) : ₹ ७५/-

बायोमेट्रिक अपडेट (फोटो, बोटांचे ठसे व डोळ्यांच्या बुबुळांची नोंद) : ₹ १२५/-

टपाल विभागाच्या कल्याणकारी योजनांचे सादरीकरण...

आधार सेवांसोबतच भारतीय डाक विभागातर्फे राबविल्या जाणाऱ्या विविध महत्त्वपूर्ण योजनांची माहिती या शिविरात नागरिकांना दिली जात आहे. यामध्ये प्रामुख्याने :

- पोस्टल लाईफ इन्शुरन्स (PLI) व ग्रामीण टपाल जीवन विमा (RPLI)
- सुकन्या समृद्धी खाते
- सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी (PPF)
- ज्येष्ठ नागरिक बचत खाते आणि आवर्ती खाते (RD)

सर्व नागरिकांनी या सुवर्णसंधीचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन डाक निरीक्षक पी. एन. दुसाने यांच्या

वतीने करण्यात आले आहे.

मान्यवरांच्या हस्ते उत्साहात उद्घाटन : सदर महाशिवीराचे उद्घाटन लासलगाव मार्केट कमिटीच्या सभापती सुवर्णा जगताप यांच्या हस्ते करण्यात आले. याप्रसंगी शुभेच्छा देताना त्यांनी, लासलगाव डाक विभागाचे हे उपक्रम स्वागतार्ह असून सर्व नागरिकांनी या महाशिविराचा जास्तीत जास्त फायदा घ्यावा, असे आवाहन केले.

उपस्थित मान्यवर : या प्रसंगी लासलगाव ग्रामपंचायतीच्या सरपंच योगिता पाटील, लासलगाव मार्केट कमिटीचे सचिव वाढवणे साहेब, रंजना शिंदे, अनिता खैरे, मालेगाव विभागाचे डाक अधीक्षक एस. व्ही. थळकर, चांदवड उपविभागाचे डाक निरीक्षक पी. एन. दुसाने, लासलगाव पोस्ट ऑफिसचे पोस्ट मास्तर आर. एन. वानखेडे उपस्थित होते.

तसेच चांदवड उपविभागाचे डाक साहाय्यक अमोल पगार, मेल ओव्हरसियर अनिल सोनवणे व बळीराम घोटेकर, नितीन वाघळे, संतोष लोहारकर, प्रकाश लाड, प्रदीप भांडवलकर यांच्यासह जी. डी. कर्मचारी आणि परिसरातील ग्रामस्थ मोठ्या संख्येने उपस्थित होते.

मंदिर बांधकामासाठी आणलेल्या विटांची वाताहात

अक्षराज : प्रतिनिधी
दि.३०, उन्नंज (सातारा) : कळंत्रेवाडी, ता. कराड येथील पाटण–पंढरपूर राज्य मार्गालगत बांधण्यात आलेल्या गणपती मंदिरासाठी आणलेल्या विटांची मोठ्या प्रमाणात नासाडी झाल्याचे समोर आले आहे. बांधकामासाठी मोठ्या खर्चाने आणून ठेवलेल्या विटांची योग्य प्रकारे देखभाल व सुरक्षित साठवण न केल्यामुळे रस्ता रुंदीकरणाच्या कामादरम्यान त्या विटा अक्षरशः चिरडल्या गेल्या असून त्यांचा मोठा ढिगारा आजही मंदिरासमोर पडून आहे.गणपती मंदिराचे बांधकाम गेल्या काही काळापासून अपूर्ण अवस्थेत असून, त्यासाठी आणलेल्या विटा उघड्यावरच ठेवण्यात आल्या होत्या. या विटांची वेळेवर व्यवस्था करण्यात आली नाही किंवा सुरक्षित ठिकाणी हलविण्यात आल्या नाहीत.

परिणामी, राज्य मार्गाच्या रुंदीकरणाच्या कामात यंत्रसामग्री व वाहनांच्या वर्दळीमुळे विटांची पूर्णपणे वाताहात झाली आहे. छायाचित्रातही मोठ्या प्रमाणावर फुटलेल्या व विखुरलेल्या विटांचा ढिग स्पष्टपणे दिसून येत आहे.या निष्काळजीपणामुळे मंदिराच्या बांधकामासाठी झालेल्या खर्चाचे मोठे नुकसान झाले असून, याची जबाबदारी नेमकी कोणाची?असा प्रश्न ग्रामस्थ उपस्थित करत आहेत. मंदिर हे गावाच्या श्रद्धेचे केंद्र असताना अशा प्रकारे बांधकाम साहित्याची नासाडी होणे ही अत्यंत खेदजनक बाब असल्याची भावना व्यक्त होत आहे. मंदिराच्या बांधकामातील साहित्याची अशी नासाडी होणे हे केवळ आर्थिक नुकसान नसून भाविकांच्या श्रद्धेलाही धक्का देणारे आहे. त्यामुळे या प्रकरणात जबाबदारी निश्चित करून भविष्यात अशा घटना टाळण्यासाठी ठोस उपाययोजना करणे आवश्यक असल्याचे ग्रामस्थांचे मत आहे.

पशुपालकांनी चारा बियाण्यांसाठी संपर्क साधावा : डॉ. दिसले

अक्षराज : प्रतिनिधी
दि.३०, उन्नंज (सातारा) : उन्नंज, ता.कराड येथील पशुवैद्यकीय दवाखान्यात पशुपालकांसाठी चारा वर्गीय बियाणे उपलब्ध झाले असून, परिसरातील शेतकरी व पशुपालकांनी या योजनेचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन पशुधन विकास अधिकारी डॉ. किरण दिसले यांनी केले आहे.

डॉ. दिसले यांनी दिलेल्या माहितीनुसार, पशुवैद्यकीय दवाखाना (श्रेणी-१), उन्नंज येथे जनावरांसाठी सकस व पौष्टिक हिरवा चारा उपलब्ध व्हावा या उद्देशाने मका, कडवळ व न्यूट्री फीड या चारा पिकांचे बियाणे उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.या योजनेचा लाभ घेण्यासाठी इच्छुक शेतकरी व पशुपालकांनी चालू सातबारा, आधार कार्ड ही आवश्यक कागदपत्रे सोबत आणावीत. बियाण्यांचे वाटप प्रथम येणाऱ्यास प्रथम प्राधान्य या तत्त्वावर करण्यात येणार असल्याने इच्छुकांनी विलंब न करता दवाखान्याशी संपर्क साधावा, असेही डॉ. किरण दिसले यांनी स्पष्ट केले. हिरव्या चाऱ्याचे उत्पादन वाढल्यास जनावरांना वर्षभर सकस खाद्य उपलब्ध होण्यास मदत होईल, दूध उत्पादनात वाढ होईल तसेच पशुपालन व्यवसाय अधिक सक्षम होईल. त्यामुळे परिसरातील सर्व शेतकरी व पशुपालकांनी या संधीचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन डॉ. किरण दिसले यांनी केले आहे.

आरोग्य यंत्रणेचा हलगर्जीपणा; विषारी सापाच्या दंशाने सहा वर्षीय मुलाचा मृत्यू

अक्षराज : वसंत वडस्कर
दि.३०, जिवती (चंद्रपूर) : जिवती तालुक्यातील लचमागुडा येथे विषारी सर्पदंश झालेल्या सहा वर्षीय समीर आत्रामचा उपचारासाठी वेळेवर रुग्णवाहिका न मिळाल्याने मृत्यू झाल्याचा आरोप करण्यात आला आहे. काही दिवसांपूर्वी रस्ता नसल्याने गरोदर महिलेचा मृत्यू झाल्यानंतर आता पुन्हा एका बालकाचा जीव गेल्याने आरोग्य व्यवस्थेवर गंभीर प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. प्राथमिक उपचार, रेफरल प्रक्रिया, आणि रुग्णवाहिकेच्या उपलब्धतेबाबत परस्परविरोधी दावे समोर आले असून, गावकऱ्यांमध्ये तीव्र संताप व्यक्त केला जात आहे. काही दिवसांपूर्वी गावात रस्ता नसल्याने गरोदर महिलेचा मृत्यू झाला होता, रस्ता नसल्याने महिलेच्या घरी रुग्णवाहिका पोहचू शकली नव्हती, या घटनेला १५ दिवस उलटले नसताना आज २९ जून रोजी ६ वर्षीय मुलाचा रुग्णवाहिका न मिळाल्याने खाजगी वाहनात त्याला रुग्णालयात नेण्यात आले मात्र, रुग्णालयात पोहोचल्यावर

मुलाला मृत घोषित करण्यात आले. या घटनेमुळे पुन्हा एकदा आरोग्य विभागाचा गलथान कारभार उघडकीस आला आहे.

जिवती तालुक्यातील लचमागुडा मधील ६ वर्षीय समीर मारोती आत्राम ला पहाटे ४ वाजताच्या सुमारास विषारी साप चावला. यावेळी मुलाला अचानक हगवण लागल्याने आजीने त्याला शौचासाठी नेले. काही वेळात आजीच्या अंथरुणावरून विषारी साप गेला. मुलाला झोपेत विषारी साप चावल्याचे समजताच आई-वडिलांनी मुलाला ओटोट पाटण मधील प्राथमिक आरोग्य उपचार केंद्रात नेले. त्याठिकाणी प्रथमोपचार करण्यात आले. परंतु तिथे रुग्णवाहिका उपलब्ध नसल्याने बराच वेळ निघून गेला. डॉक्टरांनी रेफर केले मात्र, आई-वडिलांकडे वाहनाची व्यवस्था नव्हती, उपचार केंद्रातही रुग्णवाहिका उपलब्ध नसल्याने आत्राम कुटुंबाने मुलाला रुग्णालयात नेण्यासाठी वाहनांची जुळवाजुळव

केली. चारचाकी वाहनाची व्यवस्था झाल्यावर आत्राम कुटुंब गडचिंद्र च्या दिशेने निघाले मात्र, रुग्णालयात नेल्यावर डॉक्टरांनी समीर ला मृत घोषित केले. रुग्णवाहिका वेळेवर उपलब्ध झाली नसल्याने समीर ला वेळेवर उपचार न मिळाल्याने त्याचा मृत्यू झाला. मुलाला गडचिंद्र ग्रामीण रुग्णालयात रेफर करण्यात आले पण रेफर चिठ्ठीवर साप चावल्याचा उल्लेख नव्हता अशी माहिती आहे. समीरच्या या मृत्यूने लचमागुडा या गावावर शोककळा पसरली आहे, तर दुसरीकडे जिवती तालुक्यातील आरोग्य यंत्रणेच्या चिंधड्या उडाल्याचे पुन्हा एकदा सिध्द झाले आहे. कोट्यावधी रुपयांचा निधी खर्च करूनही दुर्गम भागात वेळेवर एक रुग्णवाहिका उपलब्ध होऊ शकत नसेल, तर या डिजीटल युगातल्या आरोग्य सेवांचा काय फायदा? असा संतप्त सवाल आतानागरिक विचारत आहे. या घटनेनंतर तरी प्रशासनाला जाग येईल का? आणि जिवती तालुकील आरोग्य व्यवस्थेत सुधारणा होईल का? हे पाहणे महत्वाचे ठरेल.

